9 - YAGMUR DUASININ NAMAZI BAHSÎ
Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:
1- Yagmur Duasinda Elleri Kaldirma Babi
2- Istiska'da Dua Babi
Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:
3- Rüzgarla Bulutu Görünce Allah'a Siginma: Yagmurla Sevinme Babi
4- Saba ve Bati Rüzgarlari Hakkinda Bir Bab
Hadisi Serifden Çikarilan Hükümler

9 - YAGMUR DUASININ NAMAZI BAHSÎ

1- (894) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. Dedi id: Mâlike, Abdullah b. Ebû Bekir'den dinledigim, onun da Abbdâ b. Temîm'den: Ben Abdullah b. Zeyd El-Mâziniyi söyle derken isittim, diyerek rivayet ettigi su hadisi okudum: • Resûlüllah (Sallalîahü Aleyhi ve Selîem) namazgaha çikarak yagmur duasi yapti. Kibleye döndügü vakit cübbesinl ters çevirdi.»

2- (...) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki): Bize Süf-yftn b. Uyeyne, Abdullah b. Ebî Bekir'den, o da Abbad b. Temimden, o da amicasindan naklen haber verdi. Söyle demis:
tPeygamber (Sallalîahü Aleyhi ve Sellem) namazgaha çikarak yagmur duasi yapti ve kibleye karsi döndü. Cübbesinf ters çevirdi; iki rekat da namaz kildi.»

3- (...) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki): Bize Süleyman b. Bilâl, Yahya b. Said'den naklen haber verdi. Demis ki: Bana Ebû Bekir b. Muhammed b. Amr haber verdi; Ona da Abbâd b. Temim haber vermis, ona da Abdullah b. Zeyd El-Ensârî haber vermis ki, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yagmur duasi için namazgaha çikmis, duâ etmek isteyince kibleye dönmüs ve cübbesini ters çevirmis.

4- (...) Bana Ebû't-Tâhir ile Harmele rivayet ettiler. Dediler ki-. Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki): Bana Yûnus, tbni Sihâb'dan naklen haber verdi. Demis ki: Bana Abbâd b. Temim El-Mâzîni haber verdi. O da Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve SeZZemJ'in ashabindan biri olan amicasmi [1] söyle derken isitmis:
«Bir gün Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yagmur duasina çikti» müteakiben arkasini cemaata vererek Allah'a duâ etmeye basladi ve kibleye döndü. Cübbesini de ters çevirdi. Sonra Iki rek'at namaz kildi.»
Bu hadîsi Buhârî «Istikaa» bahsinin bir kaç yerinde; Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî ve îbni Mace dahî muhtelif yerlerde muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
«Istikaa»: Içecek ve hayvanlari ile nebatlarini sulayacak suyu bulunmayan yahut bulunup da yetmiyen yerler halkinin ihtiyâç zamaninda Allah Teâlâ'dan su niyaz etmeleridir.
Hanefiîler'e göre istiskaa, kitap ve sünnetle sabitdir.
Kitap» dan deliller

«Ey kavmim? Rabbinizden (evvelâ) af dileyin sonra da tevbe edin ki, sizin üzerinize semâdan [2] bol bol yagmur göndersin.» ayet-i kerimesi ile emsali âyetlerdir.
Gerçi bu âyetlerde bahsi geçen Peygamberler bizim Peygamberimiz degil; Hz. Nûh ve Hz. Hûd (Aleyhimesselmâ) gibi geçmis ümmetlere gönderilen Peygamberler olup, duâ ve istigfar hususunda yapmis olduklari tavsiyeler dahi kendi ümmetlerine âit ise de, Allah ve Resulü inkârsiz sekilde hikâye etmis olmak sarti ile eski seriatlar bizim için dahî seriat sayilir. Bunun mânâsi: O seriatlarin bâzi ahkâmi bizim seriatunnzn bir cüz'ü olmak üzere bize mesru kilinmisdir.
Bu âyetlerde de hâl böyledir. Bahsimiz hadislerinden de anlasilacagi vecihle istiskaa, sünnetle de mesru olmusdur. Bu bâbda bir çok sahih hadisler rivayet olmusdur.

îstiskaa hususunda kitap ile sünnetin isbât ettikleri haddi müsterek: istigfar ile Allah'a hamd-ü sena ve duadir.
Yagmur duasinda namaz mes'elesi H^a nefiiler'e göre: Yalniz bir hadîsde zikredilmisdir. O da sâzzdir.
Anlasiliyor ki yagmur duasi eski ümmetlere de mesru olmusdur. Bu cihet âyetlerle sabit oldugu gibi, bâzi hadîslerden de anlasilmaktadir.
îmam Ahmed ile Hâkim'in Hz. Ebû Hüreyre1 den, rivayet ettikleri bir hadîsde Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sel-îem) söyle buyurmuslardir: «Vaktiyle Süleyman (Aleyhisselâm) yagmur duasina çikti ve sirtüstü yatarak ayaklarini semâya kaldirmis bir karinca gördü. Karinca: Yâ Rabbî! Biz, senin mahlûkaatindan bir takim mahlûklariz. Senin suyundan müstagni degiliz, diyordu. Bunun üzerine Hz. Süleyman (yanindakilere):
«Muhakkak baskasinin duasi sebebiyle sulandiniz; dedi.» Bu hadîs de yagmur duasinin eski ümmetlere mesru oldugunu gösterir.
Yagmur duasi islâmîyetten evvel araplarda da vardi. îbni Asâkir (499 - 571) su rivayeti tahric etmisdir: «Mekke 'ülere kitlik isabet etmis, Kureys (Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in amicasi Ebû Tâ1ib 'e):
— Yâ Ebâ Tâlib! Bu vadiye kitlik geldi. Çoluk çocuk kuraga tutuldu; gel bir yagmur duasi yapiver! demisler. Bunun üzerine Ebû Tâlib, beraberinde bir çocuk, (ama) üzerinden siyah bir bulut açilmis günes gibi bir çocuk (yâni âhir zaman Peygamberi onun etrafinda da bir takim çocuklar oldugu hâlde duaya çikmis.) Çocugu alarak sirtini Kabe'ye dayamis ve parmagi ile çocuga dokunmus. Gökyüzünde bir pare bulut bile yokmus. Derken öteden oeriden bulutlar peyda olmus. Ve gittikçe çogalarak öyle bol bir yagmur yagmis ki; vadi dolmus tasmis-, her taraf bolluk içinde kalmis...»

Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:

Ayni 'nin beyâni vecihle bu hadis bir çok ahkâma sâmildir.
Söyle ki:
1- Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yagmur duasi için sahraya çikmisdir. Çünkü sahraya çikmak tevâzu'u daha belig bir sekilde ifâde eder, cemâat için de daha rahatlikdir. îbni Hibbân, Peygamber (SaUallahü Aleyhi ve Sellemfin hicretin altinci senesi Ramazaninda sahraya çiktigini kaydetmisdir.

2- Yagmur duasi mesrudur. Bu husûsda bütün ulemâ ittifak halindedirler. Yalniz bu duada namaz olup olmadigi ihtilaflidir.
Imam A'zam'a göre, yagmur duasinda namaz kilmak sünnet degildir. Sair ulemâya göre ise duâ ile birlikde iki rek'at namaz kilmak da sünnetdir.

3- Yagmur duasi esnasinda kibleye dönmek ve cübbe, pardesü gibi seyleri ters çevirmek sünnettir. Elbisenin nasil çevrileceginde dahi ihtilâf edilmisdir.
Imam Sâfiî'ye göre elbisenin yukarsi asagiya, asagisi da yukariya getirilir. Ve sag tarafi sol omuza; sol tarafi da sag omuza konulmaga çalisilir.
Hattâbi: Elbise dört köse ise üst kismi asagi, alt kismi yukariya getirilecegini; fakat müdevver ise yalniz içi disina çevrilecegini, üst kismi asagi getirilmeyecegini söylemisdir.
Hanefîler'e göre; Elbise dört köse ise üst kismi asagiya
getirilir, müdevver olursa sag taraf sol omuza, sol taraf da sag omuza alinir.
Elbiseyi ters çevirmenin hikmeti: Hâli degistirmekle tefâüldür.
Ibnü'l-Arabî: -Muhammed b. Ali elbiseyi ters çevirmek: Kitligin degismesi için mesru oldugunu söyledi.» demisse de, Kaadi Ebû Bekir bunu kabul etmemis: «Bu is kulla Rab-bisi arasinda bir sirdir. Fal tarîki ile degildir. Zîrâ fal'in sarti: Kasitla yapilmamakdir. Kul'a, sadece (elbiseni çevir ki hâlin degissin...) de-nümisdir.» seklinde mütalâa beyân etmisdir.

4- Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Selîem) yagmur duasinda iki rek'at namaz kilmisdir.
Aynî diyor ki: «Bunu anlatmak için bir kaç sey'i beyân etmek lâzimdir.»
Bunlari Aynî, «Buhâri» serhinde söyle siralamisdir:

a) Yagmur duasinda hutbe, namazdan önce okunur. Bu cihet Yahya b. Saîd rivayetinde tasrîh edildigi gibi, Ebû Dâvûd 'un «Sünen» inde rivayet ettigi Âise (Raâiyallahü Anhâ) hadîsinin muktezâsi da budur. Mezkûr hadîsde Hz. Aise söyle demisdir:
«Halk, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e yagmur kitligindan sikâyet ettiler. Bunun üzerine bir minber kurulmasini emir buyurdu. Kendisi için namazgaha bir minber kurdular. Ve hangi gün yagmur duasina çikacaklarini halka bildirdi. (O gün gelince) Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) günes dogarken namazgaha çikti ve minberin üzerine oturarak tekbîr aldi. Ve Allah'a hamd eyledi. Sonra (Cemaata):
(Siz memleketinizin kurakligindan ve yagmurun zamanindan geciktiginden sikâyet ettiniz. Halbuki Allah Teâlâ kendisine duâ etmenizi size emretmis, duanizi kabul buyuracagini da va'd eylemisti.) dedi. Bundan sonra su duayi okudu:
(Hamd Âlemlerin Rabbi, rahman, rahim ve kiyamet gününün mâliki olan Allah'a mahsûstur. AUah'dan baska ilâh yokdur. 0, diledigini yapar. Yâ Rabbî! Allah sensin; senden baska Ilâh yokdur. Sen ganîsin biz fakirleriz, bizim üzerimize yagmuru indir; Indirdigini de bize kuvvet ve bir zamana ulastiracak kudret kil!)
Sonra ellerini kaldirdi, etlerini kaldira kaldira nihayet koltuklarinin beyazi göründü. Sonra sirtini cemaata çevirdi ve cübbeslnl çevirdi. Hâlâ ellerini kaldiriyordu. Bilâhara cemaata döndü ve minberden inerek iki rek'at namaz kildi. Arkacigindan Allah bir bulut halk etti. Derken gök gürledi ve simsek çakti. Sonra Allah Teâlâ'nin izni ile yagmur yagdi. Henüz mescidine gelmemisti ki, seiler akiyordu. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem), halkin yagmurdan gizlenmek için kosustugunu görünce güldü. Hattâ yan disleri göründü. O zaman söyle buyurdu:
(Sehâdet ederim ki Allah her seye kaadir ben de Allah'in kulu ve Resulüyüm.)»
Iste hutbenin namazdan önce okundugu bu hadisten de anlasilmaktadir. Lakin Imam Ahmed b. Hanbel'in rivayet ettigi bir hadisde, namazin hutbeden önce kilindigi tasrih edilmisdir.
Bu rivayetlerin arasini bulmak için birinci rivayet cevaza ham-lolunmusdur. Müstehab olan sekil evvelâ namazi kilmak, sonra hutbeyi okumakdir. Bu hususu bildiren baska hadisler de vardir.

b) Yagmur duasinda kilinan namaz iki rek'atdir. Bu bâbda Ebû Dâvûd, Hz. Ibni Abbâs (Radiyallahû ank)'dan bir hadis rivayet etmisdir. Mezkûr hadisde: «Resûlüllah (Sdlallahü Aleyhi ve Selleyn) sizin su hutbeniz gibi hutbe okumadi, lâkin duâ, niyaz ve tekbîre devam etti. Sonra bayramda kildigi gibi iki rek'at namaz kildi.» denilmektedir. Hattâbl: «Bu hadîsde, bayramlarda oldugu gibi tekbîr getirilecegine delâlet vardir.» diyor. îmam Safiî 'nin mezhebi de budur. Bu kavil Saîdü'bnü'l-Müseyyeb öme-rû'bnü Abdilaziz, Mekhûl ve Muhammed b. Cerîr Taberî 'den rivayet olunmusdur. Bir rivâyetde Imam Ahmed' in kavli de budur.
Cumhû-u ulemâya göre: Yagmur duasindaki namazda sair vakit namazlari gibi yalniz bir iftitah tekbîri alinir. îmam Mâlik ile Sevrî, Evzâî, îshâk, meshur kavline göre îmam Ahmed b. Hanbel, Ebû Sevr 'in, Hanefi îlerden îmam Yûsuf'la îmam Muhamme d'in kavilleri budur. Dâvûdu Zahirî'ye göre: Yagmur duasinda namaz kilan kimse muhayyerdir. Isterse bayramlardaki gibi tekbir alir; dilerse sâir namazlardaki gibi yalniz iftitah tekbîri ile iktifa eder.
îbni Abbâs hadîsi ile istidlal edenlere-. «Bu hadisden murâd: Rek'at sayisi kiraatin asikâre okunmasi ve namazin hutbeden önce kilinmasi hususlarinda bayram namazlari gibi iki rek'at namaz kildirdi, demekdir.» seklinde cevap verilmisdir.

c) îstiska namazi, bayram namazlarinin vaktinde kilinir. Nitekim Ibni Abbâs hadîsi de bunu gösterir, lâkin bu mes'elede ulemâ ihtilâf etmislerdir.

îmam Mâlik, îmam Safii ve Ebû Sevr istiska namazi için bayram namazina çikar gibi çikilacagina kaail olmuslardir. Bunu îmam Sâfi'den Îbnü'l-Münzir ile îbni Abdilberr nakletmislerdir. Diger bâzi ulemânin nakline göre îmam Safiî isukza namazi için husûsî bir vakit olmadigini söylemisdir. Sâfiler'der Mârûdi ve Ibni Sabbag gibi birçok zevat kat'iyyetle buna kaail olmuslardir. Nevevi (631 - 676), ekseriyetin kat'iyyetle buna kaail oldugunu, muhakkikin-i ulemânin da bunu sahih bulduklarini rivayet eder.

d) îstiska namazinda Fâtiha'dan sonra bayram namazlarinda oldugu gibi Kaaf ve Insikaak sûreleri yahut sûre-i A'lâ ile sûre-i Gâsiye okunur. Imam Safii az yukarida zikri geçen Ibni Abbâs hadisi ile istidlal ederek; buna kaail olmusdur. Maamâfih Sâfiî'ye göre Fatiha ile birlikde baska sûreler hattâ yalniz Fatiha ile dahi istiska namazi kilmak caizdir.

e) îstiska namazinda imam asikâr okur. Zira Tirmizi'nin rivayet ettigi Abdullah b. Zeyd hadîsinde Resûlüllah (Salîaîlahü Aleyhi ve Sellem)'in asikâr okudugu bildirilmisdir. Rivayete nazaran Hanefiî1er'den Imam Ebû Yûsuf: «Bu husûsda isittigimiz en güzel hadîse göre istiskada imam iki rek'at namaz kildiracak, kiraati da asikâr okuyacakdir. Namazdan sonra imam kibleye dönecek fakat minbere çikmayarak yerde ayakta duracak, egri bir sey'e dayanarak namazdan sonra iki hutbe okuyacaktir.» demis-dir. «Bir hutbe okur.» dedigi dahî rivayet olunur. Çünkü maksat: duadir.

Imam Muhammed'e göre: Namazdan sonra iki hutbe okunur. Ve oturmak sureti ile hutbeler biribirinden ayrilir. Imam Safiî 'nin kavli de budur.

îmam A'zam'a göre: Yukarida beyân ettigimiz vecihle yagmur duasinda cemaatla mesnûn olmus bir namaz yokdur.

Îstiska, duâ ve istigfardan ibâretdir. Ama herkezin yalniz basma namaz kilmasi caizdir. Teâlâ Hazretleri gökten yagmur göndermeyi, namaza degil; istigfara talik etmisdir. Binâenaleyh istiskada asil olan namaz degil, duâ ve niyazdir. Buna sahadet eden bir çok hadisler vardir:

Ene s, Kâ'b b. Murra, Câbir, Ebû Ümâme, Abdullah b. Ömer, Humeyd, Ebû'd-Derdâ, Ebû L ü-bâbe, îbni Abbâs, Sa'dü'bnü Ebî Vakkâs ve Sifâ (Raâiyalîahû anhütn) hazerâtindan rivayet edilen hadîsler bunlardandir.

Bu hadislerin hepsinde Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Selleni)'in yagmur duasi beyân edilmis; fakat hiç birinde namaz kilindigindan bahsolunmamisdir. Binâenaleyh bütün bu hadisler «istiska, duâ ve istigfardan ibâretdir.» diyen Imam A'zam'a delildirler.

Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellew)'üi yagmur duasinda namaz da kildigini bildiren hadislerle istidlal edenlere Imam A'zam tarafindan cevap verilmisdir:

«Bu hadisler, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellemfin bir defa namaz kildigini; baska defâ kilmadigini gösteriyor. Binâenaleyh bunlar namazin sünnet olduguna degil, ancak cevazina delâlet ederler.

1- Yagmur Duasinda Elleri Kaldirma Babi

5- (895) Bize Ebû Bekir b. EbI Seybe rivayet etti. (Dedi ki): Bize Yahya b. Ebî Bükeyr, Su'be'den, o da SâbIt'den, o da Enes'den naklen rivayet etti. Demis ki: «Ben, Resûlüllah {Sallallahü Aleyhi ve SellemYi dua esnasinda ellerini ta koltuklarinin beyazi görününceye kadar kaldirirken gördüm.»

7- (...) Bize Muhammed b. El-Müsennâ rivayet etti. (Dedi ki): Bize tbni Ebi Adiyy ile AbdülVlâ, Said'den, o da Katade'den, o da Enes'den naklen rivayet etti ki, Nebiyyullah (Sallallahü Aleyhi ve Sel-hm) istiskadan baska hiçbir duasinda ellerini kaldirmaznus. tstiskada koltuklarinin beyazi görününceye kadar ellerini kaldmrmis.

Yalniz Abdüla'lâ; «Koltugunun beyazi görününceye kadar...» yahut «koltuklarinin beyazi görününceye kadar...» demis.

(...) Bize tbnü'l-Müsennâ rivayet etti. (Dedi ki): Bize Yahya b. Saîd, tbni Ebi Arûbe'den, o da Katade'den naklen rivayet etti ki, Enesü'bnû Mâlik, Katâde ve arkadaslarina Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellemyden naklen

bu hadisin benzerini rivayet etmis.
Bu hadîsi Buhâri «îstiska» ve -Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in sifati» bahislerinde; Nesâî ile îbni Mâce «Istiska- bahsinde muhtelif râvîlerden tahrîc etmislerdir.
Nevevî: «Bu hadîsin zahiri, Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'^ yagmur duasindan baska yerlerde ellerini kaldirmadigi zannini veriyorsa da, hakikat öyle degildir. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in yagmur duasindan baska sayilmiyacak derecede çok yerlerde ellerini kaldirdigi sabit olmusdur. Binâenaleyh bu hadis te*vîl olunur ve.- Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ellerini koltuklarinin beyazi görünecek derecede mubaglagali bir sekilde yalniz yagmur duasinda kaldirmisdir, denilir. Yahut râvî: (Ben, baska yerde onu el kaldirirken görmedim.) demek istemisdir. Baska râviler yagmur duasindan baska yerlerde de ellerini fazla kaldirdigini görmüslerdir.» diyor.

6- (896) Bize Abd b. Hümeyd rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hasen b. Mûsâ rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hammâd b. Seleme, Sabit* den, o da Enes b. Mâlik'den naklen rivayet etti ki, Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yagmur duasi yapmis ve ellerinin arkasi ile gökyüzüne isaret etmisdir.
Bu hadis îmam Müslim'in usulüne göre rütbeden sonra geldigi için rakkamlarda takdim te'hir yapilmistir. Ulemâ yagmur duasinda el kaldirmanin müstehab oldugunu söylemislerdir. Çünkü bu duâ Allah'a teslimiyet ve niyazdan ibarettir. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in:
«Süphesiz ki, Allah haya sahibidir. Kul ellerini kaldirdigi vakit onlari bos çevirmekten Istlhya eder.» buyurdugu rivayet olunur.
1mam Mâlik, yagmur duasinda ellerin içleri yere, arkalari semâya bakmak sartiyle yukariya kaldirilmasina kail olmustur. Korku zamaninda böyle hareket edilir. Ragbet ve istek ninda ise ellerin içi semâva dogru çevrilerek kaldirilir.
Teâlâ Hazretlerinin Bize ragbet ve korku halinde duâ ederler.» âyet-i kerîmesinden murâd: Istek zamaninda avuçlarin içi, korku âninda ise avuçlari disi semâya kaldirilir, diye tefsir edilmisdir.
Nevevi diyor ki: «Bizim ulemâmiz ile baskalarindan mütesekkil bir cemâat kitlik gibi bir belânin defi için yapilan dualarda eller kaldirilarak, avuçlarin sirtlari semâya çevrilmesi, istek duasinda bulunuldugu zaman ise avuçlarin içinin gökyüzüne çevirilmesi sün-netdir demislerdir.»
Nitekim bir hdisde: «Peygamber (Sallallakü Aleyhi ve Sellem) bir sey istedigi zaman avuçlarinin içini, bir seyden Allah'a sigindigi zaman ise avuçlarinin disini semâya çevirirdi.» denilmisdir.
Ibni Abbâs (Raâiyallahü Ank)'in dahi: -Allah'dan avuçlarinizin içini açarak dileyin; disi ile istemeyin!» dedigi rivayet olunmus-dur.
Gerçi bu haber zayifdir. Fakat yine de Hz. Enes hadîsi ile aralari bulunmus ve: «îbniAbbâs hadisi istek hâline mahsûs-dur.» denilmisdir.

2- Istiska'da Dua Babi

8- (897) Bize Yahya ile Yahya b. Eyyûb, Kuteybe ve Ibni Hucr rivayet ettiler. Yahya: Bize haber verdi, tâbirini kullandi; ötekiler: Bize îsmâil b. Cafer, Serik b. Ebî Nemîr'den, o da Enes b. Mâlik'den naklen rivayet etti. dediler. (Enes demis ki). Cum'a günü Darü'l-Kaza tarafindaki bir kapidan mescide bir adam girdi. Resûlüllah (Sal-laîlahü Aleyhi ve Sellem) ayakta hutbe okuyordu; onun karsisina dikildi. Ve:
— Yâ Resûlallah! Mallar helak oldu. Yollar kesildi. Binâenaleyh duâ et de, Allah bize yagmur versin, dedi. Bunun üzerine Resûlüllah
(Salîallahü Aleyhi ve Sellem) ellerini kaldirdi ve söyle duâ etti:
«Allah'im! Bize yagmur ver! Allah'im! Bize yagmur ver! Allah'im! Bize yagmur ver!»
Enes demis ki: «Vallahi gökyüzünde ne bir bulut görüyorduk; ne de bir bulut paresi. Bizimle Sel' dagi arasinda hiç bir ev ve bina yoktu. Derken dagin ardindan kalkan seklinde bir bulut belirdi. Bu bulut semânin ortasina

gelince yayildi. Sonra yagmur yagdi. Vallahi bir hafta günesi göremedik. Ertesi cum'a yine o kapidan bir adam girdi. Resûlüllah (Salîallahü Aleyhi ve Sellem) ayakta hutbe okuyordu. Gelen zât karsisina dikilerek:
— «Yâ Resûlallah! Mallar helak oldu; yollar kesildi. (Ne olur) Allah'a duâ ediver de, artik bu yagmuru bizden dindirsin.» dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yine ellerini kaldirdi ve:
«Allah'im! Üzerimize degil; etrafimiza (yagdir.) Allah'im! Daglara, tepelere, vâdî içlerine ve ormanlara...» diye duâ etti.
Müteakibin yagmur dindi; biz de günese karsi çiktik, gittik. Serik demis ki: «Enesü'bnu Mâlik'e:
— Bu zât ilk gelenmiydi? diye sordum;
— Bilmiyorum, cevâbini verdi.»

9- (...) Bize, Dâvûd b. Ruseyd rivayet etti. (Dedi ki): Bize Velîd b. Müslim, Evzâî'den rivayet etti. (Demis ki): Bana tshâk b. Abdillâh b. Ebî Tâlha; Enesü'bnu Mâlik'den naklen rivayet etti. Enes söyle de-mis: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Selîevi) zamaninda halk'a kitlik isabet etti. Bir cuma günü Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) minberde cemaata hutbe okurken birden Bedevinin biri ayaga kalkarak:
— «Yâ Resûlallah! Mallar helak oldu; çoluk çocuk aç kaldi.» dedi.
Râvî bu hadîsi de yukarkinin mânsinda rivayet etmisdir. Bu ha-dîsde: «Allah'im! Üzerimize degil; etrafimiza!..- dedi. Eli ile ne tarafa isaret ederse, o taraf hemen açiliyordu. Nihayet Medine'yi bir alanda imis gibi gördüm. Kanat vadisi bir ay (mütemadiyen) akti. Ne taraftan biri gelse, bol bol yagmur yagdigini haber veriyordu. Ifadesi de vardir.

10- (...) Bana Abdüla'lâ b. Hammâd Ile Muhammed b. Ebî Bekir El-Mukaddemi rivayet ettiler. Dediler ki: Bize, Mu'temir rivayet etti. (Ddedi ki): Bize Ubeydullah, Sâbit-i Bünâni'den, o da Enesü'bnu Mâlik'den naklen rivayet etti. Enes söyle demis: Peygamber (Sallalla-hü Aleyhi ve Sellem) bir cum'a günü hutbe okuyordu, derken halk ona dogru kalkarak seslendiler ve:
«Yâ Nebiyallah! Yagmur yagmaz oldu, agaçlar kipkirmizi kesildi; hayvanlar helak oldu.» dediler.
Râvî, hadîsi (böylece) rivayet etmisdir.
Bu hadîsin Abdüla'lâ rivayetinde su cümleler de vardir: -Derken Medine'nin üzeri açildi, yagmur etrafa yagmaya basladi. Medine'ye bir damla bile düsmüyordu. Medine'ye baktim; bir tac'a bürünmüs gibi duruyordu.»

11- (...) Bu hadîsi, bize Ebû Küreyb de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Üsâme, Süleyman b. Mugîra'dan, o da Sâbit'den, o da Enes' den yukarki hadisin mislini rivayet etti. Sunu da ziyâde etti:
«Müteakiben Allah bulutu yatistirdi. Biz (bir hayli) bekledik. O derece ki, kuvvetli bir adamin ailesi nezdine dönebilmesi basina dert oldugunu gördüm.»

12- (...) Bize, Hârûn b. Said El-Eylî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibni Vehb rivayet etti. (Dedi ki): Bana Üsâme rivayet etti; ona da Hafs b. Ubeydillâh b. Enes b. Mâlik rivayet etmis. Hafs da Enesü'bnu Mâlik'i söyle derken isitmis:
«Bir cum'a günü Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) minberde iken ona bir bedevi geldi...» Ve râvî hadîsi (böylece) rivayet etti.
Sunu da ziyâde eyledi: «Bulutun, dürülü çarsafin yayildigi gibi dagilip gittigini gördüm.»
Bu hadîsi Buhâri «Cum'a» ve «istiska» bahislerinde; Ebû Dâvûd veNesâî «Ist iska» bahsinde muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Dârü'1-Kazâ: Borç ödeme evi, demekdir. Bundan murâd: Hz. Ömer'in evidir. Vefatindan sonra borçlarini ödemek için satildigindan, ona bu isim verilmisdir.
Bu husûsda Kaadi lyâz sunlari söylemisdir: «Bu eve Dârü'l-Kazâ, denilmesinin sebebi: Ömeru'-bnu '1-Hattâb (Raâiyal-îahü Anhym üzerine aldigi borçlara mukaabil satildigi içindir. Ömer, borçlari mukaabilinde bu evin

satilmasini oglu Abdullah'a vasiyet etmis-, kendi mali borçlarini karsilamazsa evvelâ Beni Adiyy sonra Kureys kabilelerinden yardim istemesini söylemisdi. Hz. Ömer'in oglu bu evle E1-Gâbe denilen yerdeki milkini satarak borcunu ödemisdi.»

Kaadi Iyâz'm beyânina göre, evvelce bu eve «Ömer'in borcunu ödeme evi» derlermis. Sonra kisaltma yapilarak: «Borç ödeme evi» denilmeye baslanmis. Mezkûr ev daha sonralari «Mervân'in evi» adiyla anümisdir.

Bâzilari Hz. Ömer'in yirmisekizbin dirhem borcu oldugunu söylemislerse de Nevevi bunun garip hattâ yanlis oldugunu bildirmis ve: «Sahîh, meshur kavle göre Hz. Ömer'in borcu seksen-altibin dirhem yahut ona yakin bir meblâgdi. Bunu Buhâri «Sahîh» inde böyle rivayet ettigi gibi, sair hadis, siyer ve târih ulemâsi da böyle rivayet etmislerdir.» demisdir.

Mallarin helak olmasindan murâd: Ev hayvanlarinin bilhassa develerin yagmursuzluk sebebi ile yiyecek bulamamalari ve böylelikle helâka mâruz kalmalaridir.

Yollarin kesilmesi ile dahî, o yollarda yürüyecek deve kalmadigi ifâde edilmek istenilmisdir. Develerin yola çikarilmamasi: Yâ helak olacaklarindan yahut yiyecek bulunmadigi için zayif düseceklerinden korkuldugu içindir.

Hutbe esnasinda gelen zâtin kim oldugu malûm degildir. Bâzilari imam Ahmed b. Hanbel'in rivayet ettigi Kâ'b b. Murra rivayetinden bu zâtin bizzat Kâ'b oldugu manasini çikarmaga çalismis; bir takimlari da Ebû Süfyan b. Harb oldugunu ileri sürmüslerse de, Ayni bunlarin ikisinin de dogru olmadigini söylemektedir. Çünkü îbni Mâce 'nin rivayet ettigi Kâb b. Murra hadîsinde gelen zâtin bizzat Kâ'b olduguna en ufak bir isaret bile yokdur. Gelenin Ebû Süfyân olmasina da imkân yokdur. Zira Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seîlem) Efendimize:

«Yâ Resûlüllah I» diye hitâb etmisdir. Bu, onun Müslüman oldugunu gösterir. Hâlbuki Ebû Süfyâno zaman henüz Müslüman olmamisdi.

«Egisnâ» kelimesi: Yagmur istemekde yâni «Bize Yagmur ver!» mânâsinda gisnâ seklinde meshurdur.

Kaadi Iyaz, ulemâdan bâzilarinin onu bu hadisde «yardim istemek» mânâsinda kullanilmisdir, dediklerini rivayet etmisdir. Bu takdirde kelimenin mânâsi: «Imdadimiza yetis; basimizi çöz.» demek olur.

Agaçlarin kipkirmizi kesilmesi: Susuzluktan dolayi yapraklarinin kurumasindan kinayedir.

Sel': Medine civarinda bir dagin ismidir, «Sel ile aramizda ev ve bina yoktu.» cümlesinden murâd: Havada bulut olup olmadigini görmemize manî bir sey yoktu. Biz dagi da, gökyüzünü de görüyorduk, demekdir.

Nevevi: «Ravi'nin bundan muradi: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) in mucizesini haber vermek ve önceden havada bulut yahut bulut parçasi gibi zahiren yagmura sebebolacak bir sey bulunmadigi gibi, bahnl bir sebep de hokken sirf Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seîlem) in dilegi üzerine yedi gün birbiri arkasinda yagmur göndermesi, Allah Teâlâ flezdinde onun pek büyük tazim ve ikrama nail oldugunu göstermektir.» diyor.

Bâzi rivayetlerde Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) in ellerini yüzü hizasina kadar kaldirdigi; ellerini uzatarak dua ettigi ve gökyüzüne baktigi bildirilmisdir.

Türs: Kihçdan korunmaya yarayan âlet, yâni kalkan demekdir. Buradaki benzerligin vechi mikdâr Itibâri ile degil; bulutun kalkan gibi yuvarlak ve kesif olusudur.

Resûlüllah (SallallahüAleyhiveSellem)'e ikinci cum'a gelen zâtin «Mallar helak oldu; yollar kesildi!» demekden muradi: Bu def'â yagmurun çoklugundan muvasalâtin kesilmesidir.

Akam: Ekemenin cem'idir. Ekeme: Dagdan küçük; tepeden de büyük olan bayirdir.

Bâzilarina göre Ekeme-. Küçük tepecik, mânâsina gelir.

Zirâb: Zarîb'in cem'idir. Bu dahî: «Küçük tepecikler» mânâsina gelir.

Sene: Kitlik, cevbe: Genis yer ve aralik, mânâsina gelir. Burada ondan murâd: Bulutun Medine üzerinden aralanarak etrafina da-gilmasidir.

Kanat: Medîne vadilerinden biridir. Burada MedInelilerin ekinleri vardir.

Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:

1- Hadis-i serif, Resulü Hah (Sallallahü Aleyhi ve SeHew)'in açik bir mûcizesidir. Zira duâ ettigi dakikada duasi kabul edilerek yagmur ihsan buyurulmus, ertesi hafta yine dakikasinda duasi kabul edilerek yagmur kesümisdir.
2- Yagmur yagmadigi zaman yagmur duasi yapmak; sürekli yagdigi zaman da kesilmesini niyaz etmek müstahabdir.
3- Hutbede el kaldirarak duâ etmek mesrudur.
4- Namazsiz yagmur duasi mesrudur. Imam A'zam'm mezhebi de budur.
5- Ihtiyâç görüldügü takdirde imamin hutbe esnasinda konusmasi caizdir.
6- Hutbe ayakta okunur. Konusmak ve yagmur gibi seylerle hutbe kesilmez.
7- Bir cemâatin islerini bir kisi üzerine alabilir.
8- Hayirli ve duasinin kabulü umulan kimselerden duâ istemek, onlarin da buna icabette bulunmasi mesrudur.
9- Duâ üçe kadar tekrar edilebilir.
10- Yagmur duasini, cum'a hutbesinin içinde yapmak ve minberde duâ etmek caizdir.
11- Bu hadise göre kibleye karsi dönme ve elbise çevirme yokdur.
12- Yine bu hadîse göre, cum'a namazi istiska namazi yerine kaaimdir.
13- Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) duada edeb ve nezâkete son derece riâyet buyurmus, bu sebeple yagmurun yagmasini da, kesilmesini de mutlak olarak degil, zarari dokunmiyacak sekilde iste misdir.
14- Zararin giderilmesini istemek, tevekküle mûnâfiî degildir.
15- Sözü te'kid için, yemin edilebilir.
16- Nevevî: «Bu hadîse yalniz basma yagmur duasinin (namazsiz olarak) caiz olduguna delil vardir. Hanefiiler bu hadîse aldan arak:
(Mesru olan istiska yalniz budur.) demis; ovaya çikarak yagmur duasi yapmanin ve namaz kilmanin bid'at oldugunu söylemislerdir. Hâlbuki mes'ele onlarin dedigi gibi degil, bilakis yagmur duasi geçen sahîh hadislerin delâleti ile sünnetdir. Yagmur duâsmm bir çok nev'Üeri vardir. Bunlardan birini zikretmek, diger sabit bir nev'ûft iptalini gerektirmez.» diyor. Ancak Nevevi, Hanefiiler'e hücumda ifraat göstermis, bu yüzden de hatâ etmisdir. Zira Hanefiiler gerek duâ için ovaya çikmaya gerekse duada namaz kilmaya «bid'at» dememislerdir. Hattâ bunlar için «Gayr-i mesrudur» dedikleri de yoktur. Imam A'zam bunun mesru olmadigini bile söylememis; yalniz «Sünnet degildir.» demislerdir. Ona göre namaz isbât eden hadisler yukarida da isaret ettigimiz veçhile sâdece cevaz bildirirler.

13- (898) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ca'fer b. Süleyman, Sâbit-i Bünânî'den, o da Enes'den naklen haber verdi. Demis ki: Enes sunlari söyledi;
«Bir def'â biz Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) »e beraber iken yagmura tutulduk. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) elbisesini çikardi hattâ yagmurdan islandi. Biz:
— Yâ Resûlüllah! Neden böyle yaptin? dedik.
— Bu yagmur Rabbi Teâlâ tarafindan yen! geliyor da onun için! cevâbini verdi.»
«Rabbi Teâlâ tarafindan yeni geliyor...» cümlesinden murâd: «Yagmur bir rahmettir. Allah Teâlâ onu yeni yaratmisdir. Binâenaleyh teberrük olunmaya deger.» demekdir.
Nevevi diyor ki: «Bu hadise yagmur yagmaya basladigi zaman avret yerinden maada her yerini açarak yagmurun ilk damlalari ile islanmak müstehab'dir, diyen ulemâmiza delil vardir. Onlar bu hadisle istidlal etmisdir. Yine bu hadîsde derecesi asagi olan bir kimsenin, üstün dereceli birinin bilmedigi bir sey yaptigini görünce onu ögrenerek amel etmek ve baskasina da ögretmen için sormasi gerektigine delîl vardir.»
Ulemâdan bâzilari bu hadisle istidlal ederek, yagmur suyu kullanmayi, kuyu suyuna tercih etmislerdir.
Burada söyle bir suâl hatira gelebilir: Yeni yaratilmis olmakla ta, imamlik mes'elesinde yasda tercihe münâfii degil midir?
Cevap: Hayir, münâfii degildir. Çünkü imamlik mes'elesinde ter-cîh, vücûd ittibân ile degil; Islâmiyet ittibâri üe olan kideme göre yapilir. Buradaki tercîh ise: Vücûd ittibâri ile olan yakinliga göredir.

3- Rüzgarla Bulutu Görünce Allah'a Siginma: Yagmurla Sevinme Babi

14- (899) Bize Abdullah b. Meslemete'bni Ka'neb rivüyet etti. (Dedi ki); Bize Süleyman yâni tbni Bilâl, Cafer'den —ki tbni Muham-med'dir.— O da Ata b. Ebi Rabâh'dan naklen rivayet etti. Ata', Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve ScHem)'ln zevcesi Âise'yI söyle derken Isitmis:
«Hava rüzgârli ve bulutlu oldumu, bu Resûlüllah (Saüallahü Aleyhi ve yin yüzünden belli olur, (ileri geri) gidip gelmeye baslardi. Yagmur yagdigi zaman ona sevinir ve bu gam kin hâl kendisinden giderdi. Ben, bunu kendisine sordum da:
— (Gerçekten ümmetime musallat kilinacak bir azâb olmasindan korktum.) cevâbini verdi. Yagmuru görünce (Rahmettir.) buyururdu.»

15- (...) Bana Ebû't-Tâhir rivayet etti. (Dedi ki): Bize îbni Vehb haber verdi. (Dedi ki): îbni Cüreyc'i dinledim, bize Ata' b. Ebî Rabâh'dan, o da Peygamber (Salîallahü Aleyhi ve SellemTin zevcesi Aise'den naklen rivayette bulundu. Aise, söyle demis:
Siddetli rüzgâr estigi vakit Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)-.
— (Allah'im! Senden bunun hayrini ve bunun tezammun ettigi sey'in hayir Ile gönderildigi vazifenin hayrini dilerim. Bunun serri ile tazammun ettigi seyin ve gönderildigi vazifenin serlerinden sana siginirim.» derdi.
Hava bulutlandigi vakit rengi degisir, (yerinde duramayip içeri) girer çikar, (öteye beriye) gider gelirdi. Yagmur yagdigi vakit ise açilirdi. Ben, bunu onun yüzünden anlardim. Kendisine sebebini sordugumda:
— (Yâ Âise! Belki bu bulut Âd kavminin dedigi gibi (bir azâb) olur. Onu vadilerine dogru gelen bir bulut hâlinde görünce Bu [3] bize yagmur verecek bir buluttur, dediler...) buyurdu.»

16- (...) Bana Hârûn b. Ma'rûf rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibni Vehb, Amru'bnu Hâris'den rivayet etti. H.
Bana Ebû't-Tâhir dahî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Abdullah b. Vehb haber verdi. (Dedi ki): Bize Amru'bnu'l - Haris haber verdi. Ona da Ebû'n - Nadr, Süleyman b. Yesâr'dan, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sel/em)'in zevcesi Âise'den naklen rivayet etmis. Âise söyle d emis:
-Ben, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve SeUemJi ciddi bir sekilde, küçük dili görünecek derecede güldügünü görmedim. O, yalniz tebessüm buyururdu. Bir bulut veya rüzgâr gördümü bu yüzünden belli olurdu. Kendisine:
— Yâ Resûlüllah! Bakiyorum herkes bulutu gördügü vakit, onda yagmur vardir ümidi ile ferahlaniyor. Hâlbuki bunu sen gördün mü, ben senin yüzünden hosnutsuzluk okuyorum, dedim. Bunun üzerine (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*
— Yâ ÂIse! Bunda bir azâb bulunmadigina bana kim te'mînât verebilir? Hakikaten bir kavim rüzgârla azâb olunmusdur. Gerçekten bir kavim azabi görmüs de:
(Bu gördügünüz bize yagmur yagdiracak bir buluttur.) demislerdi, buyurdular.»
Bu hadisi Buhâri «Kitâbu Bed'i'l - Halk» da, Tirmizi ile Nesâî «Kitâbu't - Tefsir» de muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Görülüyor ki: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) siddetli rüzgâr ile kesif buluttan hoslanmaz; bunlarin umûmi bir ceza olmak re ümmetine bir musibet getireceginden korkar; bu hâli yüzünden an-lasihyormus.
Burada, söyle bir suâl vârid olabilir: Teâlâ Hazretleri Kur'an -1 Kerîm 'inde aralarinda bulundugun müddetçe Allah onlari azâb edecek degildir.» buyururken Resûlüllah (Sallaîlahil Aleyhi ve Sellem)'in bu endisesine mahal var midir?
Cevap: Bu âyet-i kerime, hadis-i serifde beyân buyurulan vukuattan sonra nazil olmusdur. Âyet nâzü olduktan sonra bir daha Resûl-I Ekrem {Sallallahü Aleyhi ve Sellem)in endîsesi kalmamisdir. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) aralarinda bulundugu müddetçe ümmetini azâb etmemek ve keza onun vefatindan sonra

ümmeti istigfara devam ettikçe, kendilerine azâb ve musibet göndermemek sirf Pey-gamber-i Zîsân (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Efendimizin yüzü suyu hürmetinedir. Bu, hakikatta Allah Teâlâ tarafindan Resûl-i Zisânina bir ikram ve derecesini terfîdir.
Sûfiye bu hadis-i serifle istidlal ederek: Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in ümmeti arasinda bulunmasi, onlarin azâb edilmesine nasil mâni olmussa, kalplerde bulunan îmân dahi mü'minlerin bedenlerini ta'zib etmeye öylece mânidir.» demislerdir.
Rüzgârla azâb gören kavmin kimler oldugu bundan sonraki ha-disde görülecektir.

4- Saba ve Bati Rüzgarlari Hakkinda Bir Bab

17- (900) Bize Ebû Bekir b .Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki): Bize Gunder, Su'be'den rivayet etti. H.
Bize Muhammet! b. El - Müsennâ ile tbni Bessâr rivayet ettiler. Dediler ki: Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su* be, Hake m'den, o da Mücâhid'den, o da Ibni Ab bas d an, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve SellemYden naklen rivayet etti ki, söyle buyurmuslar:
«Ben, sabâ rüzgâri Ile mansûr oldum. Ad kavmi Ise bati rüzgâri Ile helak edildiler.»

(...) Bize Ebû Bekir b. Ebî Seybe ile Ebû Küreyb rivayet ettiler. Dediler ki: Bize, Ebû Muâviye rivayet etti. H.
Bize Abdullah b. Ömer b. Muhammed b. Ebân [4] El - Cu*fi de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Abde yâni îbni Süleyman rivayet etti. Ebû Muâviye ile Abde'nin ikisi birden A'mes'den, o da Mes'ûd b. Mâlik1 den, o da Saîdüûbnu Cübeyr*den, o da îbni Abbâs'dan, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Selîem)*den naklen yukarki hadîsin mislini rivayet etmislerdir.
Bu hadîsi Buhârî «Istiska», «Bed'ü'l - Halk» ve -Ehâdisü 1 - Enbiyâ» bahislerinde; Nesâî «Tefsir» bahsinde tahric etmislerdir
Sabâ: Dogudan esen rüzgârdir. Ona mukaabil olarak takidan esen rüzgâra da -Debûr» derler. Araplar simal rüzgrma «Semâl», cenüb-clan esen rüzgâra da «Cenûb» derler. Bu dört rüzgârin aralarindan esen rüzgârlara da ayri ayri isimler verilmisdir. Her rüzgârin bir hususiyeti vardir. Meselâ: Sabâ rüzgâri, sicak ve kuru;
Debûr: Serin ve nemli;
Cenûb: Sukak, nemli;
Semâl: Serin kurudur.
Müs1im'in bir rivayetine göre: Cennetliklerin üzerine esecek rüzgâr: Semâl'dir.
Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Efendimizin sabâ rüzgâri ile mansûr olmasi, Hendek harbindedir. Müslümanlarin son derece açlik ve sikinti içinde bulunduklari bir zamanda vukûbulan bu gazada Resûl-i Ekrem (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ashabi ile mesveret ederek, müdâfaa harbi yapilmasina karar verilmis ve bu maksatla Medine'nin etrafina hendek kazilmisti. Medine'yi muhasara eden düsman ordusu oniki bin kisiden mürekkep ve her türlü teçhizata mâlik idi.
Zahire bakilirsa müslümanlarin harbi kazanacagina ümit yoktu. Fakat kaadir-i mutlak olan Teâlâ Hazretleri Nebî-i Zisân'ina imdat olmak üzere sabâ rüzgârini gönderdi. Mevsim kisti, soguk gecelerde esen bu dondurucu rüzgâr müsriklerin ateslerini söndürdü, kazanlarim devirdi, çadirlarini altüst etti. Bu suretle hiç harb etmeden geceleyin bozguna ugradilar. Ve oradan kaçtilar. Biraktiklari yiyeceklerle sâir esya müslümanlara ganimet oldu.
Bu husûsda Kur'ân-iKerîm'de «Ey imân edenler! Allah'in size olan nimetini hatirlayin. Hanî size bir takim küffâr ordulari gelmis de, biz onlarin üzerine [5] bir rüzgârla sizin görmediginiz bir takim askerler gön-dermistik...» buyurulmustur. Bu âyet-i kerimeden anlasiliyor ki Teâlâ Hazretleri Hendek harbinde Peygamber-i Zisân' ma yalniz rüzgâr göndermekle degil; Bedir gazasinda oldugu gibi bir de melek göndermekle, i'zâ-zu ikramda bulunmusdur.
Maddeden baska bir sey gözü görmeyen maddiyûn ile bilumum Islâmiyet düsmanlari bittabi bu gibi hakaa'yika

dudak bükerler. Fakat onlar ne derlerse desinler her sey'e kaadir olan Feyyâz-i Mutlak Hazretleri mülkünde diledigi gibi tasarruf ediyor; burada da mesieti bir mucize yaratmayi iktizâ etmis ve yaratmisdir. Bize düsen: Târihen dahi böylece tesbît edilen bu vak'ayi oldugu gibi kabul etmektir. Sü-bût bulmus bir hakikat karsisinda din düsmanlarinin dudak bükmesi, bize yalniz Don-Kisot'un kahramanliklarim hatirlatmaya yarar.
Âd kavmi: Nûh (Aleyhisseîâni)'vn ogullarindan Sâm'm torunlaridir. Bunlar onüç kabile olup, Ahkaaf taraflarina yerlesmis; tâ Hadramevt'e kadar sarkmislardi. Yasadiklari yerler son derece mahsuldar idi. Allah Teâlâ, onlara Hûd (Aleyhisseîâm)'i Peygamber gönderdi. Bir kismi ona imân ettilerse de, ekserisi imân etmediler. Ve akil almadik taskinliklar yaptilar. Nihayet Allah'in gazabina ugradilar. Cenâb-i Hak üzerlerine «Debûr» denilen bati rüzgârini göndererek, onlari helak etti. Sahih rivayetlerin beyânina göre bu rüzgâr onlarin üzerine yedi gece sekiz gün fasilasiz olarak esmis. O sirada Hûd (Aleyhisselâtn) ile kendisine îmân edenler rüzgârin giremedigi bir kuytuya siginmislar, kendilerine o rüzgârin ancak serinlik ve safa verecek kadari geliyormus. Rüzgâr agaçlari kökünden söküyor, evleri yikiyor, kirda belde tutanlari tepeliyor, göç edenleri havaya sa-vuruyormus. Hayava savrulan insanlar çekirgeler gibi uçuyorlarmis.
Ibni Abbâs (Radiyallahü ankj'nin beyânina göre Âd kavmi bu rüzgârdan kurtulmak için evlerine kapanarak, kapilarini kilitlemis-lerse de, bu tedbir hiç bir fayda te'min etmemis, rüzgâr kapilari açarak onlarin üzerine kum doldurmus, yedi gece ile sekiz gün kumun altinda inleyerek tan vermislerdir.
îbni Mes'ûd (Uadiyallahü anh)'m beyânina göre rüzgârlar dâima bir ölçü ve nisBet^ve nisbet dâhilinde eser. Bundan yalniz A d kav-mîne esen rüzgâr müstesnadir. Zîrâ onun mikdân malûm degildir.
Bu husûsda Kur'an-i Kerîm'de
«Biz de dünyâ hayâtinda zillet azabini kendilerine tattirmak Için ugursuz» günlerde onlarin üzerine pek gürültülü bir bora gönderdik. Ahlret azabi Ise elbet daha rezil edicidir. Onlara yardim da olunmayacaktin buyurulmak-tadir.
Sarsar: Pek siddetli ses çikaran, demektir.

Hadisi Serifden Çikarilan Hükümler

1- îbni Battal: «Bu hadiste mahlukaatin biribirine üstünlügü beyân ediliyor.» demisdir.
2- Tahdîs-i nimet ve sükür kabilinden Allah'in verdigi fadl-i Ihsandan bahsetmek caizdir. Fakat ögünmek için bunu yapmak caiz degildir.
3- Hadîs-i serif, geçmis ümmetlerin helak edildiklerini haber vermektedir.

---

[1] Amcasinin murâd: Yukarki rivayetlerde ismi tekrarlanan Abdullah b. Zeyd b. Asim El-MazinI'dir.
[2] Sûre-i Hûd, âyet; 52.
[3] Sûre-i Ahkaaf, âyet; 24.
[4] Ebû Abdirrahmân Abdullah b. Ömer: (?-238) Dedesi Muhammed, Cu'fî'ler-den evlendigi için sülâlesi cu'fî diye anilmistir
[5] Sûre-i Ahzâb, âyet; 9.